

MIŘÍKOVITÉ (*APIACEAE*)

pracovní list

Jsou to převážně byliny. Mají rýhované článkované lodyhy a bohatě členěné listy s velkou pochvou. Drobné květy skládají složený okolík. Plodem je poltivá dvounažka. Typický pach rostlin je způsoben přítomností siličných a pryskyřičných kanálků v oplodí nažek a v pletivech vegetativních orgánů. Patří sem řada užitkových rostlin, zelenina, koření, léčivky, rostliny medonosné, ale i úporné plevely (např. bršlice kozí noha).

Úkol 1: pozorování stonku, listů a listenů mrkve obecné

Materiál: rostlinka mrkve obecné (*Daucus carota*)

Pomůcky: lupa

Postup: nejprve si prohlédneme stonk mrkve, jeho povrch, zda je dutý či plný, článkovaný či nečlánkovaný. Poté se zaměříme na listy, zjistíme jakým způsobem vyrůstají, zda jsou jednoduché či složené atd., řapíkaté či přisedlé. Všimneme si velké pochvy, která je typickým znakem pro tuto čeleď. Miříkovité mají na bázi květních stopek listeny, jejich soubor tvoří obal pod okolíkem, obalíček je soubor drobných listenů pod okolíčkem. Zhotovíme nákres a popíšeme.

Nákres:

Úkol 2: rozbor květu a květenství mrkve obecné

Materiál: čerstvá květenství mrkve obecné (*Daucus carota*)

Pomůcky: lupa, pinzeta, preparační jehla, žiletka, bílý papír

Postup a pozorování: Květy vyrůstají na lodyze ve složeném okolíku. Mateřský stonek celého květenství se nejprve větví v okolík z několika nestejně dlouhých dceřiných stonků. Na jejich vrcholech vyrůstají v okolíčkách stopkaté květy. Okolík i okolíčky jsou podepřeny čtenými listeny, které tvoří obal okolíku nebo obalíčky okolíčků. Všimneme se, že prostřední květ okolíku je nafialovělý, kdežto ostatní květy jsou nažloutlé. Prohlédneme pozorně celé květenství a porovnáme velikost a souměrnost květů na okraji a ve středu květenství. Dva odlišné květy pinzetou vytrhneme a prohlédneme je lupou. Zjistíme, zda jsou oboupohlavné nebo jednopohlavné, pravidelné nebo souměrné, je-li semeník spodní nebo svrchní. Zhotovíme náskres a popíšeme.

Náskres:

Úkol 3: pozorování nažek miříkovitých rostlin

Materiál: nažky kerblíku (*Anthriscus* sp.), krabilice (*Chaerophyllum* sp.), mrkve (*Daucus* sp.)

Pomůcky: lupa

Postup: lupou si prohlédneme jednotlivé dvounažky nebo nažky a zakreslíme. Všímáme si jejich tvaru a typické vnější struktury (žeber, ostnů apod.). Zhotovíme nákresy nažek.

Nákres:

Kontrolní otázky:

1. Stonek miříkovitých se nazývá lodyha/stéblo/stvol. Je nejčastěji dutý/plný, nečlánkovaný/článkovaný, často výrazně podélně/příčně rýhovaný. Listy jsou střídavé/vstřícné/přeslenité, většinou jednoduché/složené, několikanásobně
na bázi řapíku s velkou
2. Květenství se nazývá Jeho obal (obalíček) je tvořen
Květ je pravidelný/souměrný, jednopohlavný/oboupohlavný, pestík je svrchní/spodní.
3. Plodem miříkovitých je poltivá
4. Jaká je funkce ostnů a háčků na nažce miříkovitých?
.....
5. Uveďte zástupce daných skupin miříkovitých rostlin:
rostliny používané jako koření (3)
zelenina (4)
planě rostoucí (4)